

**Ana Maria Velter – Catalogul monedelor principatului Transilvaniei.
Colecția „Ing. Constantin Orghidan“ Muzeul Național de Istorie a
României, București, 1994, 83 pag. + XXII pl.**

O parte a impresionantei colecții „Ing. Constantin Orghidan“, anume cea cuprinzând monedele principatului transilvan vede lumina tiparului prin strădania numismatei Ana Maria Velter. În „Cuvânt înainte“ este prezentată succind colecția amintită, adunată de-a lungul a patru decenii de industriașul român, membru de onoare al Academiei din anul 1942: 8025 de monede (antice, medievale, moderne și contemporane), medalii, sigilii bizantine, ponduri, camee, piese arheologice etc. – în total 10 167 de piese.

Prefața catalogului prezintă pe scurt cadrul dezvoltării monetăriei transilvane, pe emitenți, precum și amănunte legate de tipurile monetare și iconografia lor. Se remarcă bogăția activității monetare cu certe conexiuni central-europene. Trecerea principatului sub stăpânirea Casei de Habsburg duce, la 1690, la încetarea emisiunilor monetare locale; monedele cu stema Transilvaniei vor face parte din sistemul monetar imperial.

Catalogul propriu-zis este împărțit în două părți: emisiunile monetare ale principatului în timpul suzeranității turcești (1538–1690) și cele din timpul stăpânirii habsburgice (1690–1848). Pentru fiecare emitent de monedă – principii, orașe transilvănene și împărați austrieci există un subcapitol unde sunt prezentate succint situația țării în aceea perioadă precum și politica economică și monetară a momentului. Descrierea monedelor cuprinde: numărul de ordine, valoarea nominală, anul emisiei, descriere, monetăria, gramajul, diametrul, numărul de ordine, raritatea (unde este cazul) precum și trimiterile (selectiv) la planșe. Sunt făcute, de asemenea trimiteri la cataloagele de bază. O listă bibliografică și câteva cuvinte ale sponsorului (Fundatia Prințul Paul pentru România) completează volumul. În total sunt prezentate 779 de piese aparținând unui număr de 27 de emitenți. Planșele, de bună calitate, ilustrează o parte din monedele prezentate.

Catalogul integrează în circuitul științific prețioasa colecție numismatică „Orghidan“. Numismatica transilvăneană se completează cu un valoros instrument de lucru (în ciuda unor nesemnificative inexactități: Gheorghe Rákóczi al II-lea nu moare pe câmpul de luptă, la Gilău ci în cetatea Oradea – p. 62, Oradea la 1685 nu este ocupată de habsburgi – ea este pașalâc până la 1692 – p. 72), extrem de necesar celor interesați de această componentă a civilizației ardelen.

Doru Marta